

replésünk szála, s akik azt oly gyakran szeretik erős kritika tárgyává tenni.

Az élet, legalább részben, kiragadta a nőt a családjából s ezzel együtt hivatását is új problémák elé állította. Ezeket a problémákat meg kell oldanunk. S ez a megoldás mi reánk nőkre vár. Ennek érdekében szükséges a nők társadalmi szervezkedése, a nők társadalmi térhódítása. A jótékonyág gyakorlásának s általában a karitativ munkáságnak ezentul is a nő legszebb erényének kell maradnia. Emellett azonban korunkban a nők legfontosabb társadalmi feadata a nővédelem. Számos ága van ennek s köre szinte kimeríthetetlen. Felöleli a nők vallás-erkölcsi, szellemi, anyagi és társadalmi érdekét egyaránt. A magára hagyatott kis gyermeknél indul meg ez a munka s a tehetetlen, elaggódott nőnél végződik. Milyen nagy tér kínálkozik e két korhatár között a női társadalom munkássága részére, mennyi feladat vár e két időpont között nagyon is sokféle irányban megoldásra.

A magyar nők társadalmi szervezkedése megindult ebben az irányban. A lelkesedés, amely a mozgalmat megindította, igaz és őszinte. S ha ehhez a lelkesedéshez még a kitartás is fog járulni, akkor az eredmény sem maradhat el. Ez az eredmény fogja azután igazolni, hogy társadalmi mozgalmunk nemcsak jogosult, hanem egyben kötelességszerű is.

* * *

Isten segítségével s egy nemesszívű jóakarónk lelkes támogatásával feléyült a Szegedi Katholikus Nővédő-Egyesület első gyermekvédelmi intézménye — Napközi Otthona. Ezen intézményünk célja: megóvni a szülői felügyeletet és gondozást nélkülöző gyermekeket azoktól a veszélyektől, amelyek őket a szülők távollétében érhetik.

Napközi Otthonunkat 1913. január 14-én

nyitjuk meg s szeretettel fogadunk be abba minden gyermeket két éves korától hat éves koráig, akit szülője arra az időre, — amíg kényér keresete távoltartja családjától, gondjainkra biz. Naponkint — vásár- és ünnepnap kivételével — reggel 5 $\frac{1}{2}$ órától este 7 óráig 60 gyermek nyerhet Napközi Otthonunkban elhelyezést, még pedig fiú- és leánygyermek egyaránt, tekintet nélkül arra, hogy melyik vallásfelekezethez tartozik. Kis védeenceinkre nemcsak felügyelünk, hanem egyben gondoskodunk foglalkoztatásukról, valamint ételmezésükről is. A teljesen szegény szülők gyermekei díjmentesen részesülnek ellátásban, a többi pedig napi 20 fillért fizet az ételmezésért. Napközi Otthonunk a *Korona-utca 18. szám* alatt lévő széképületünk földszinti helyiségeiben van elhelyezve.

Amidőn Napközi Otthonunkat rendeltetésének átadjuk, bizalommal fordulunk különösen városunk munkásosztályához, amelynek figyelmét, gyermek védelmi intézményeinkre ezennel felhívjuk. Ha az élet viszonyai nem engedik meg gyermekeik kellő gondozását és felügyeletét, bízzák a kisdedekeket Napközi Otthonunk gondjaira, örömmel és készséggel látjuk őket ott s óvjuk meg a veszélyektől és szerencsétlenségektől.

Az édesanya iránt érzett mély szeretet sugallta a Napközi Otthonunk jószívű alapítójának nemes cselekedetét, a gyermekek iránti szeretet indította egyesüleinket ezen intézmény szervezésére, — ez a szeretet lesz az alapköve Napközi Otthonunk működésének és vezetésének is.

Az új horvát belügyi osztályfő. A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király *Unkelhäusser* Károly dr.-t, a horvát-szlavon-dalmát magyar királyi minisztérium miniszteri tanácsosát a horvát-szlavon-dalmát királyi országos kormány belügyi osztályfőnökévé nevezte ki.

Sorok a szegedi gyáripar fellendüléséről.

(Saját tudósítónktól.) Szeged ipara nem épen büszkesége ennek a városnak. Az ipar fejlődésében nincs meg az a hatalmas lendület, mint a város nagyarányúságának a kibontakozásában. Az ipar csak kullog Szeged, a város fejlődése után, nincs benne semmi lüktető élet — vérszegény a mi iparunk. Az utóbbi tíz évben szinte meg sem moccant Szeged ipara, nincs egy újabb gyárképmény, alig akad nagyobb szabású ipari vállalkozás.

Hogy mi okozza ezt a sajnálatos pangást, arra vonatkozólag megkérdeztünk néhány szakembert. Mindegyik válasz abban domborodik ki, hogy a pénzkrisis áll útjába az ipar fejlődésének. A súlyos pénzválság pusztító járványa a közgazdasági életnek. Nemcsak az ipar, de a közgazdaság minden ága betege ennek a helyzetnek. Remélhető, hogy a pénzügyi viszonyok megjavulása után lendületet kap a satnyuló szegedi ipar. Mert Szegeden az ipar fejlődését minden előfeltétellel biztosítja. A város földrajzi fekvése rendkívül kedvező. A közlekedése elsőrangú, olcsó és jó víziutak állanak a rendelkezésére. A *Maros* szabályozásával még előnyösebb lesz a szállítás. Kiváló munkaerő kínálkozik az ipari vállalatok megalakulásához. A mezőgazdaság virágzik, közvetlenül földmunkára igen alkalmas nyersanyaghoz juthat az ipar.

A hatóság magatartása — mondják sokan — az ipari vállalkozások alakulásával szemben nem a legbiztosabb. Ennek első sorban az az oka, hogy a tanács más irányban lekötött. Nincs módjában a kérdés tanulmányozása. Ez az állapot pedig kerékkötője lehet az ipari fejlődésnek. Külön ügyosztályt kellene létesíteni az ipari ügyek és a városi vállalkozások intézésére, esetleg megbízni egy tanácsost az ipari ügyek referálásával.

tulajdon volt. Az élet szépségei iránt érzett forró szimpátia és a munkánk sikerének reményéhez fűződő optimizmus oly erős bennünk, a természettudományok beható ismeretének perspektívája oly elragadó, hogy nincs jogunk kételkedni az értelem folytonos emelkedésében. Ebből folyólag kizártnak tarthatjuk annak a lehetőségét, hogy emberi önzés és alacsony ösztönökből eredő erőszak gátat tudjon vetni a belátás nyomában fakadó új világalakulásnak.

Az új kor társadalma: a kollektív társadalom.

Égő sóvárgással fordul feléje a ma ember, kinek szabad értelmét sivár anyagi kapzsiság meg nem bénította. A kor törekvéseinek harmóniájába egyfelől még belecsempül a szürkeült mult háborús zenéje, de másfelől felhangzik egy zsolozsmaszerű kórus, mely beláthatatlan embertömegek életenergiájának haik és vidám felsikoltásaiból ered, mintha azt mondaná érces zengéssel: élni jó! Még alig maradt el a XIX. század, melynek derekán tudatossá vált az osztálykülönbség és kiderült, hogy nemcsak gazdasági termelés és fogyasztás, tehát örökös fölélet, anyagsere, emberanyagváltozás van a világon, hanem korlátlan vagyontelhalmozás is. A töketelmőrülés alig indult meg, már is megbontotta a gazdasági rendet. És megbontotta a társadalom összetételét is; szétosztotta a tömegeket és éles körömmel marta meg azokat, akik a nincsetlenek osztályába kerültek. Ime: hat évtized mult el a kommunista kiáltvány óta és az a kultúra, mely Európa nyugatát és az északi Amerikát egy nagy közösségbe vonja, már olyan világosan, mint egy nagy öntudat, csöndesen és kitartóan sóvárogja az ipari kapitalizmust felváltó tár-

sadalmi termelést, szövetkezeti megoldást, kollektív berendezkedést. Közeledik a társadalom mai rendjének válsága és vele a konzervatív gondolkodásnak, önző vagyongyűjtésnek, a fényűző művészetnek válsága is.

A válság várható lefolyását előre körvonalozni nem könnyű. A történelmi materializmus alapvetői minden vizsgálatukban szigorúan tartózkodnak attól, hogy a tények összefüggésének és logikájának ismeretén túl spekulatív megállapításokhoz jussanak. Fényesen kifejtették a destruktív szocializmus rendszerét, fölismerék a kor nagy fogékonyságát a forradalmi változás iránt, de a konstruktív munka irányát nem jelölték meg. Nem a távoli jövő költői rajzával akartak hivatkozni, hanem harcosokat neveltek, kiknek a belátásszüllte reformáló akarat volt a fegyverük. És igazuk volt. Ezzel a hívős tudományossággal tartoztak a materiális természettudományi gondolkodás korrektségének és megerősítették annak a meggyőződésnek alapjait, mely a szociológia ismeretes eredményeihez vezetett. Ily módon alapvetővé váltak annak a később kiépített és egyetlen nagy bizonyossággá emelt gondolatnak, hogy a korlátlan individualizmus a gazdasági fejlődés folyamán szembeállkozott a tömegek szociális érdekeivel és hogy ez a föltétlen opposzió csakis az emberi önzés részleges vereségével végződhetik.

Ennyi az alap, melyre fölépítjük azt a hitet, hogy a művészet válsága elkerülhetetlen. Mert a szépélvezés mai módjai az individualis gazdasági termelés körülményeihez tapadnak és velük együtt kell változniok. Időnkint féktelen szabadsággal hirdetik az alkotó egyéniségnek törvényeken és szokásjogon felülálló kiváltságos helyzetét; a mű-

termékek magántulajdon kapitalisok által szívatnak fel; a tömegek művészi, vagy esztétikai igényeivel senki sem törődik. Mind a jelenségek azt mutatják, hogy akár szubjektive, akár objektive mérlegeljük a művészi teremtes mellékkörülményeit, minden embernek legegységibb alkaratmegnyilvánításáról és élettevékenységéről van szó. E foglalkozási körnek tehát valahogyan át kell idomulnia a kollektív társadalmi rendhez, melynek művészete nem lehet olyan, mint a kapitalista társadalomé. A művészet ma ekszkluzív életjelenség, de ősi emberi örömeik kiapadhatatlan forrása is egyszersmint; a művészet az ember emberi élete, a művészet mindenkié, művészi élvezet, alkarat, törekvés nélkül értelmi érték nincs. Kétségtelenül meg fogja tehát találni az utat, mely közelebb viszi a néptömegek lelkéhez. Amint a gazdasági jelenségek vizsgálata arra tanít, hogy a magántulajdonjogi rend elfajulásai a szövetkezeti alapon álló kollektív társadalom megalapozásához vezetnek, úgy kétségtelen, hogy a maga magáért való művészet (*l'art pour l'art*), mely ma kizárólag a pénz- és időfőlélettel hajlandó megelégedni, végül az alkotó egyéniségeknek a szocializált társadalom termelési módjához való hozzáilleszkedését fogja kielégíteni.

A művészet szociális válságának eldönthető kérdései pedig azok lesznek, amelyek a művészetnek a szociális életet élő ember lelki működéseire gyakorolt hatását, a művészi élvezetkörbe vont tömegek értelmi és érzelmi nivójának emelkedését, végül az alkotó egyéniségeknek a szocializált társadalom termelési módjához való hozzáilleszkedését fogják tárgyalni.